

Lausunto vuoden 2026 talousarvioesityksestä

Palvelulautakunta 25.11.2025 § 15

7077/02.02.00/2025

Valmistelija

Konsernipalvelujen toimialajohtaja Sami Sipilä puh. 044 770 0577

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaisesti aluevaltuuston tulee vuosittain hyväksyä hyvinvointialueen talousarvio seuraavalle kalenterivuodelle sekä vähintään kolmen vuoden kattava taloussuunnitelma. Talousarviovuosi toimii taloussuunnitelman ensimmäisenä vuotena. Taloussuunnitelman tulee olla tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden lopussa. Mahdollinen alijäämä on katettava kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien.

Taloussuunnitelmassa määritellään hyvinvointialueen ja sen konsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, jotka tukevat hyvinvointialuestrategian toteuttamista. Talousarvioon sisällytetään toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä esitetään, miten rahoitustarve katetaan.

Etelä-Savon hyvinvointialueen talousarviovalmistelu vuodelle 2026 on tehty haastavassa taloustilanteessa. Vuoden 2024 tilinpäätöksessä alueen taseessa on noin 76,6 miljoonan euron kumulatiivinen alijäämä, ja vuoden 2025 ennustettu alijäämä on noin 14,7 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaisi yhteensä noin 81,3 miljoonan euron alijäämää vuoden 2025 lopussa. Talousarvioesitys vuodelle 2026 osoittaa noin 10 miljoonan euron ylijäämää, ja vuoden 2027 taloussuunnitelma noin 21,8 miljoonan euron ylijäämää. Tästä huolimatta alijäämät eivät ehdi tulla katetuiksi hyvinvointialuelain edellyttämässä määräajassa.

Hyvinvointialue on kuitenkin ryhtynyt määrätietoisiin toimiin talouden tasapainottamiseksi ja kulujen kasvun hillitsemiseksi. Ministeriöt ovat ohjausneuvotteluissa edellyttäneet vahvaa talouden hallintaa. Aluehallitus hyväksyi vuoden 2026 talousarvioraamin kesäkuussa 2025, ja siinä on huomioitu aiemmin päätetyt sopeutustoimet. Aluevaltuusto on tehnyt päätöksiä vuosien 2025–2026 sopeutuksista, joista osa on palautettu uudelleen valmisteltaviksi ja hyväksytty joulukuussa 2024. Vuoden 2026

talousarvioon kohdistuu yhteensä noin 23,2 miljoonan euron sopeutustavoitteet, joiden lisäksi siirtyy noin 8,9 miljoonaa euroa toteutumattomia sopeutuksia vuodelta 2025. Lisäksi yt-menettelyn seurauksena talousarvioon sisältyy noin 25 miljoonan euron lisäsopeutustavoitteet.

Talousarviovalmistelun tilanne esiteltiin aluehallitukselle ja -valtuustolle seminaarissa 3.11.2025, jossa todettiin talousarvioesityksen päätyvän 10 miljoonan euron ylijäämäiseen tulokseen. Aluehallitus antaa esityksensä aluevaltuustolle 24.11.2025.

Toimivalta

Hallintosääntö 10 § 3 mom. kohta 3

Esitys:

Palvelulautakunta antaa lausunnon aluevaltuustolle vuoden 2026 talousarvioesityksestä.

Käsittely:

Merkitään, että Mirja Anunti-Virta (Sulkavan kunnanvaltuuston 1. varapuheenjohtaja; yleislausekejäävi, HL 28.1.§:n 7 kohta), Essi Häyrinen (hyvinvointialueen työntekijä; palvelussuhdejäävi, HL 28.1.§:n 4 kohta ja Pieksämäen kaupunginhallituksen jäsen; yhteisöjäävi, HL 28.1 §:n 5 kohta), Pekka Kilpeläinen (hyvinvointialueen työntekijä; palvelussuhdejäävi, HL 28.1.§:n 4 kohta ja Savonlinnan kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtajan varajäsen; yhteisöjäävi, HL 28.1 §:n 5 kohta), Marja Riitta Linnaranta (Rantasalmen kunnanhallituksen varajäsen; yhteisöjäävi, HL 28.1 §:n 5 kohta), Kirsi Olkkonen (Mikkelin kaupunginhallituksen jäsen; yhteisöjäävi, HL 28.1 §:n 5 kohta), Riikka Peni (hyvinvointialueen työntekijä; palvelussuhdejäävi, HL 28.1.§:n 4 kohta), Anne Puntanen (hyvinvointialueen työntekijä; palvelussuhdejäävi, HL 28.1.§:n 4 kohta ja Mikkelin kaupunginhallituksen jäsen; yhteisöjäävi, HL 28.1 §:n 5 kohta), Eero Sistonen (Rantasalmen kunnanhallituksen puheenjohtaja; yhteisöjäävi, HL 28.1 §:n 5 kohta), Pekka Turunen (Savonlinnan kaupunginhallituksen varajäsen; yhteisöjäävi, HL 28.1 §:n 5 kohta), Jouni Vironen (hyvinvointialueen työntekijä; palvelussuhdejäävi, HL 28.1.§:n 4 kohta) ilmoittivat olevansa esteellisiä. Ilmoitukset todettiin ja esteelliset poistuivat kokouksesta.

Esteellisenä poistuneiden tilalle saapuivat Kristiina Järvenpää (Mirja Anunti-Virran henkilökohtainen varajäsen), Markku Valjakka (Pekka

Kilpeläisen henkilökohtainen varajäsen) ja Kari Nuopponen (Eero Sistosen henkilökohtainen varajäsen).

Todettiin kokouksessa läsnä olevat varsinaiset jäsenet ja varajäsenet: Sampsa Kokko, Maijaterttu Tiainen, Pyry Männistö, Mikko Haverinen, Kristiina Järvenpää, Markku Valjakka ja Kari Nuopponen.

Todettiin puheenjohtaja Mirja Anunti-Virran ja 1. varapuheenjohtaja Kirsi Olkkosen poistuneen kokouksesta esteellisinä. Etelä-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 138 §:n mukaan, jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja. Kristiina Järvenpää esitti Sampsa Kokkoa tilapäiseksi puheenjohtajaksi pykälän käsittelyn ajaksi. Lautakunta kannatti esitystä yksimielisesti. Pykälän käsittelyn ajan tilapäisenä puheenjohtajana toimi Sampsa Kokko.

Merkitään, että hyvinvointialuejohtaja sekä sosiaalipalvelujen, terveystalvelujen, ikääntyneiden palvelujen, pelastus- ja turvallisuustalvelujen sekä konsernitalvelujen toimialajohtajat selostivat asiaa kokouksessa ja vastasivat palvelulautakunnan jäsenten kysymyksiin.

Merkitään, että seuraavat henkilöt poistuivat kokouksesta pykälän käsittelyn aikana:

- Selostettuaan asiaa ja vastattuaan jäsenten esittämiin kysymyksiin hyvinvointialuejohtaja sekä sosiaalipalvelujen, terveystalvelujen, ikääntyneiden palvelujen ja pelastus- ja turvallisuustalvelujen toimialajohtajat poistuivat kokouksesta klo 17:33.
- Siiri Kauppinen poistui kokouksesta kello 17:52.

Palvelulautakunnan keskustelussa nousi esille toimintatapa talousarvioesityksen käsittelyjärjestyksestä. Puheenjohtaja totesi, että palvelulautakunnan vuoden 2026 ensimmäisessä kokouksessa tullaan käymään yhteistä keskustelua palvelulautakunnan roolista talouden ja toiminnan seurannassa sekä talousarviovalmistelussa.

Käydyn keskustelun pohjalta puheenjohtaja totesi, että palvelulautakunnalla ei ole huomautettavaa talousarvioesityksen kokonaisuuteen. Palvelulautakunta totesi lausuntonaan vuoden 2026 talousarvioesityksestä seuraavasti:

1. Vuoden 2026 talousarviossa tulee pyrkiä vähintään aluehallituksen talousarvioesityksen 7,1 miljoonan euron tulokseen.
2. Palvelulautakunta näki hyvänä sen, että Etelä-Savon hyvinvointialuestrategia on kehittynyt asiakaslähtöiseen suuntaan.
3. Lähipalveluiden tasoa ei tule laskea, vaan niitä tulee kehittää laadukkaammiksi ja kustannustehokkaammiksi. Lähipalveluissa on huomioitava myös liikkuvat palvelut.
4. Digipalveluiden ylläpitämiseen ja parantamiseen on panostettava. Lautakunta toteaa, etteivät digipalvelut sovellu kaikille ja niissä on huomioitava alueen ikääntyneen väestön tarpeet. Digipalvelut eivät saa korvata kokonaisuudessaan lähipalveluita. Asiakkaiden osallistamista on kehitettävä ja palveluiden kehittämisessä on huomioitava asiakkaiden ääni.
5. Palvelulautakunta toivoo sairaalapalveluiden kehittämisessä tasapuolisuutta.
6. Palvelulautakunta on tyytyväinen siihen, että johtamiskoulutukseen on panostettu ja toivoo, että se edesauttaa henkilökunnan työhyvinvointia sekä parantaa henkilökunnan mahdollisuuksia osallistua toiminnan kehittämiseen.

Päätös:

Hyväksyttiin käsittelytietojen mukaan.

Tiedoksi

Aluevaltuusto